

Državno natjecanje iz povijesti
27. travnja 2023.
četvrti (IV.) razred

zaporka

--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova

	66	%
--	----	---

Upute natjecateljima

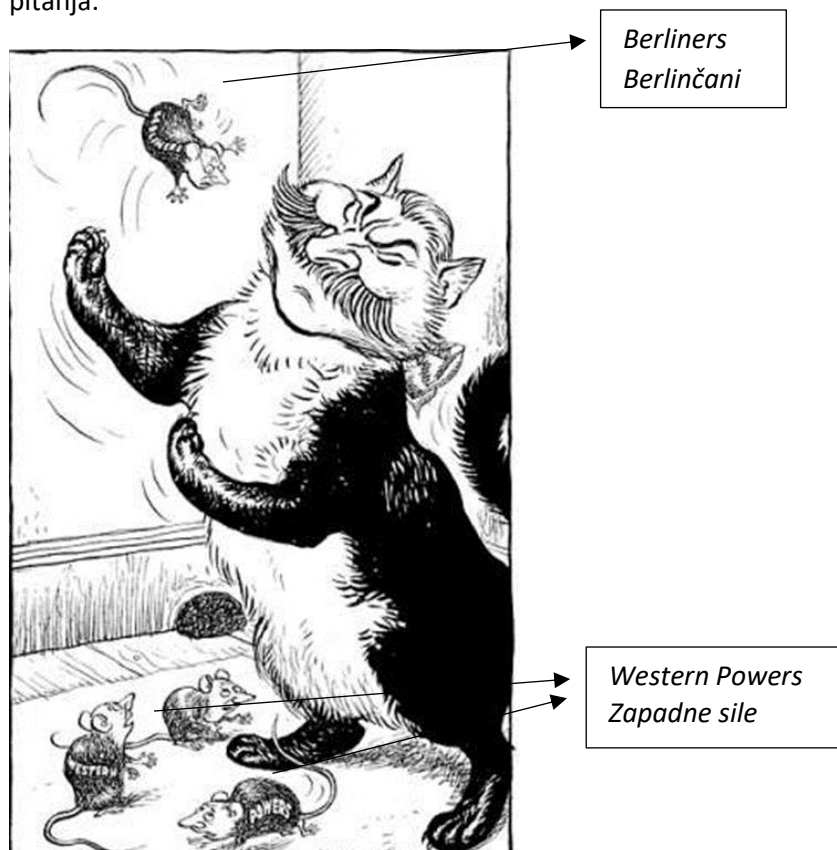
1. **Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavaš ga 90 minuta.**
2. Prije rješavanja ispita trebaš pažljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Nakon što ispuniš listić sa zaporkom, spremi ga u omotnicu.
4. Zaporku s listića prepisi na prvu stranicu ispita.
5. Pažljivo pročitaj ispitne zadatke i upute u zadatku.
6. Rješenja upisuj na predviđena mjesta u ispitu. Ispit piši plavom ili crnom kemijskom olovkom.
7. Ispit piši isključivo pisanim, a ne tiskanim slovima. Piši čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
8. Osobna imena i prezimena te geografska imena piši izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO-a u školskoj godini 2022./2023.
9. **Koristi se papirom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.**
10. Nakon završetka pisanja, ispit predaj članu Školskoga povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka imaš pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)
2. _____
(član Državnoga povjerenstva)
3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Pozorno pogledaj karikaturu objavljenu u dnevniku Daily Mail 9. rujna 1948. godine, a zatim odgovori na pitanja.

1.1. Na koji se povijesni događaj odnosi prikazana karikatura?

	1
--	---

1.2. Čiju perspektivu prikazuje povijesni izvor? Navedi argument za svoj odgovor.

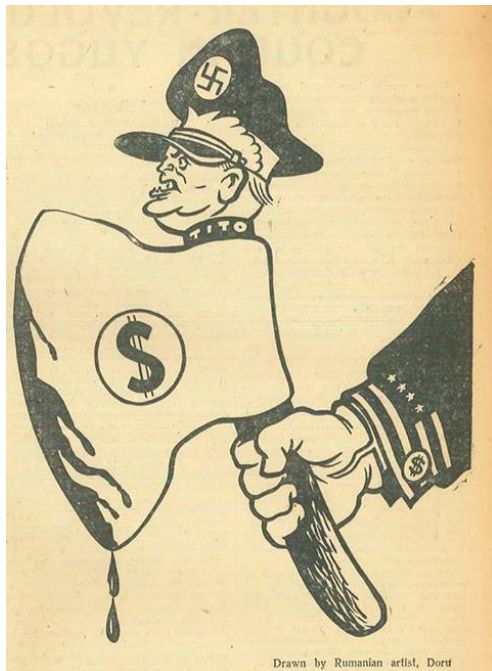
	2
--	---

2. Što se od navedenoga **ne odnosi** na Vijetkong?

- A. regularna vojska Sjevernog Vijetnama koja se borila za ujedinjenje Vijetnama
- B. u strahu od domino efekta, SAD šalje pomoć Južnomu Vijetnamu u borbi protiv Vijetkonga
- C. gerilska vojska u Južnome Vijetnamu koja se uz vojsku Sjevernoga Vijetnama borila za ujedinjenje Vijetnama
- D. gerilska vojska u Južnome Vijetnamu koja se borila za ujedinjenje Vijetnama

	1
--	---

3. Pozorno prouči rumunjsku karikaturu *Sjekira i njezina drška* iz 1949. i odgovori na pitanja.

3.1. Kome se obraća autor prikazane karikature?

_____

	1
--	---

3.2. Čiju perspektivu karikatura prikazuje? Navedi jedan argument kojim ćeš potkrijepiti svoj odgovor.

_____

_____

	2
--	---

4. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

4.1. Tko su oni koji su trebali „vratiti naše sinove“?

_____

_____

	1
--	---

4.2. Kako se zove pokret prikazan na povijesnom izvoru?

_____

_____

	1
--	---

5. Pozorno pročitaj ulomak povijesnoga izvora i odgovori na pitanja.

„Tito mi je svečano obećao da neće dozvoliti da se itko na njegove dosadašnje suradnike nabacuje blatom. Međutim, to obećanje, vjerojatno, nije mogao ispuniti (...). Licemjerman stav vlastodržaca jasno je došao do izražaja u onome što su oni u sljedećim mjesecima sručili na nas i na naše obitelji. Najprije smo klevetnički okvalificirani (...) Naši bliski suradnici bili su nagovarani (...) da potvrde naše izmišljene krivice i odgovornosti, pa će njihove pogreške biti zaboravljene. (...) S političke scene uklonjeni su (...) zastupnici Sabora, istaknuti znanstveni i kulturni radnici, umjetnici i novinari. Za krivična djela protiv naroda i države bilo je u Hrvatskoj 1972. i 1973. osuđeno 2 000 osoba (...)“

5.1. Što je bio uzrok povijesnoga događaja opisanoga u navedenome povijesnom izvoru?

1

5.2. Kako se zvao pokret čije su posljedice opisane u izvoru? Navedi imena hrvatskih političara koji su bili vođe pokreta čije su posljedice opisane u izvoru.

3

6. Pozorno prouči karikaturu Otta Reisingera *Grabežljivi talijanski premijer De Gasperi* objavljenu u Vjesniku 1953. godine i odgovori na pitanja.

Trst je naš

6.1. O kojemu povijesnom događaju svjedoči priložena karikatuta?

1

6.2. Kakav je stav autora prema prikazanome događaju? Navedi argument za svoj odgovor.

2

7. Pozorno pročitaj ulomke povijesnih izvora i odgovori na pitanja.

I.

„Nama je dana mogućnost da u miru dokažemo da smo spremni pod cijenu najvećih žrtava sačuvati tekovine za koje smo dali svoje živote i krv najboljih sinova svih naroda. Ono što je sada postignuto, postignuto je zauvijek, i više nema nikakve sile koja bi nam to mogla oduzeti.“

Josip Broz Tito, Veliki narodni zbor, 31. svibnja 1945. u Zagrebu

II.

„Ja mislim, da se svaki mogao uvjeriti ovih dana, kako do izbora, tako i na samim izborima, koliko su bili netočni i zlonamjerni glasovi kako u zemlji, tako i van zemlje, o nasiljima i teroru državnih organa i narodno-frontovaca nad opozicijom radi toga, da bi se dobila pobjeda na izborima. To su bili najdemokratskiji izbori kakvi nisu nikad održani u Jugoslaviji. (...) Svaki je mogao slobodno glasati za ili protiv liste Narodne fronte. Da je to točno vidi se po tome što je svugdje u onim mjestima, gdje ima najviše protivnika Narodne fronte i nove Jugoslavije, relativno najviše glasova palo u kutiju bez liste, kao na primjer u nekim mjestima Vojvodine, Srbije i Hrvatske.“

Josip Broz Tito, Glas Slavonije, 18. studenoga 1945.

7.1. Na koji se događaj odnose navedeni povijesni izvori?

_____

	1
--	---

7.2. Tko čini listu Narodne fronte?

_____

	1
--	---

7.3. Zaključi na temelju pročitanih izvora jesu li izbori bili demokratski? Navedi jedan argument.

_____

	2
--	---

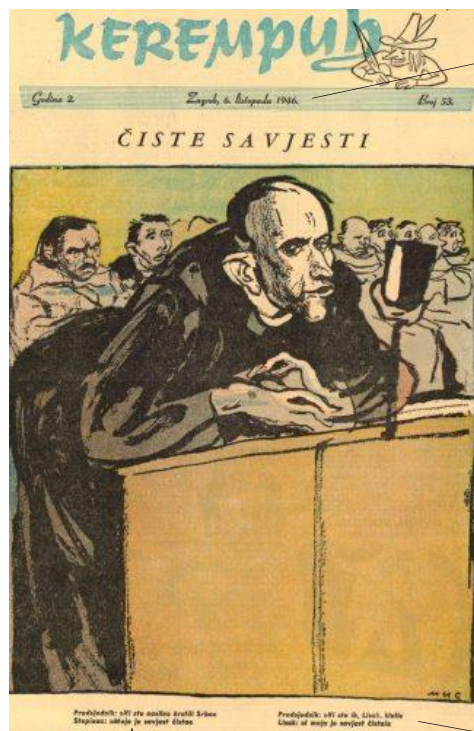
8. Koja od četiriju predloženih operacija iz Domovinskoga rata odgovara označenom mjestu (?) na lenti vremena? Zaokruži točan odgovor.

- A. „Gusar“
- B. „Skok 2“
- C. „Čagalj“
- D. „Tigar“

	1
--	---

9. Pozorno pogledaj karikaturu *Čiste savjesti* iz 1946. godine, a zatim odgovori na pitanja.

Zagreb, 6. listopada 1946.

Predsjednik: „Vi ste nasilno krstili Srbe.“
Stepinac: „Moja je savjest čista“.

Predsjednik: „Vi ste ih, Lisak, klali.“
Lisak: „I moja je savjest čista.“

9.1. Kakav je stav autora karikature prema zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu?
Navedi najmanje jedan argument za svoj odgovor.

2

9.2. Koje se obilježje komunističkoga totalitarizma vidi na primjeru sudskoga procesa zagrebačkomu nadbiskupu Alojziju Stepincu i brojnim drugim svećenicima?

1

10. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor koji se odnosi na južnodalmatinsko bojište iz listopada 1991. godine i odgovori na pitanja.

- 10.1. Što je bio uzrok događaja o kojemu svjedoči prikazani povijesni izvor?

_____

	1
--	---

- 10.2. Kako se zove događaj prikazan na povijesnome izvoru?

_____

	1
--	---

11. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

- 11.1. Navedi mjesto gdje se dogodio susret vojnika Hrvatske vojske i Armije Bosne i Hercegovine prikazan na povijesnom izvoru?

_____

	1
--	---

- 11.2. Koji je prethodni sporazum omogućio susret vojnika Hrvatske vojske i Armije Bosne i Hercegovine?

_____

	1
--	---

12. Pozorno prouči priloženi slikovni izvor i odgovori na pitanja.

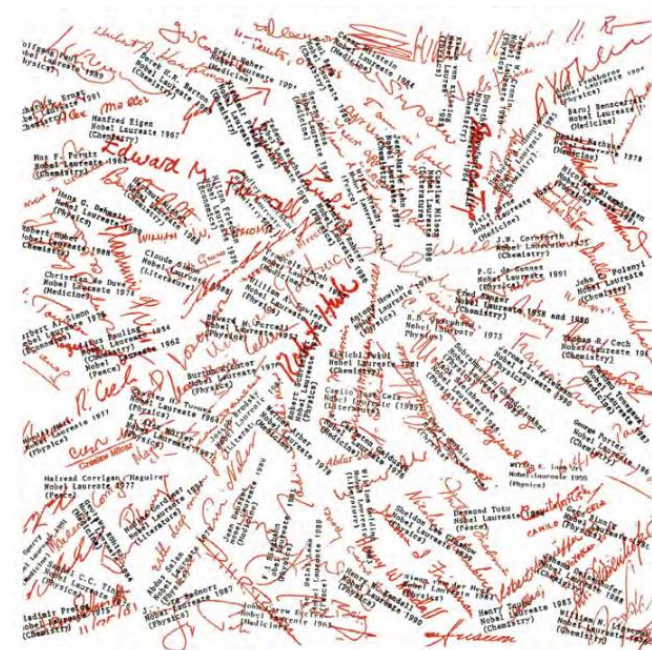
12.1. Gdje su vođeni pregovori koji su završili službenim mirovnim sporazumom u Parizu?

1

12.2. Kako je bila uređena Bosna i Hercegovina na temelju mirovnoga sporazuma čije je potpisivanje prikazano na izvoru?

1

13. Pozorno prouči priloženi slikovni izvor iz prosinca 1991. godine i odgovori na pitanja.

13.1. Tko su Linus Pauling, dr. Greta Pifat-Mrzljak, Manfred Eigen, prof. Robert Humert i još 81 potpisnik na prikazanom plakatu?

1

13.2. S kojom je svrhom nastao plakat?

1

14. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid te zaokruži točnu tvrdnju.

- A. Karta svjedoči o stanju u Bosni i Hercegovini nakon potpisivanja Dejtonskoga sporazuma.
- B. Karta svjedoči o podjeli Bosne i Hercegovine prema Vašingtonskome sporazumu.
- C. Karta svjedoči o Owen-Stoltenbergovu planu za Bosnu i Hercegovinu.
- D. Karta svjedoči o Vance-Owenovu planu za Bosnu i Hercegovinu.

1

15. Poredaj kronološki brojevima od 1 do 4 navedene događaje iz povijesti svijeta nakon Drugoga svjetskog rata.

- _____ 1. sovjetska vojna intervencija u Afganistanu
- _____ 2. intervencija sovjetske vojske u Mađarskoj
- _____ 3. intervencija snaga Varšavskoga pakta u Čehoslovačkoj
- _____ 4. svrgnut rumunjski predsjednik Nicolae Ceaușescu

4

16. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

„Dosadašnja ustavna odredba o „srpskohrvatskom odnosno hrvatskosrpskom jeziku” svojom nepreciznošću omogućuje da se u praksi ta dva usporedna naziva shvate kao sinonimi, a ne kao temelj za ravnopravnost i hrvatskog i srpskog književnog jezika, jednako među sobom, kao i u odnosu prema jezicima ostalih jugoslavenskih naroda. Takva nejasnoća omogućuje da se u primjeni srpski književni jezik silom stvarnosti nameće kao jedinstven jezik za Srbe i Hrvate. Da je stvarnost zaista takva, dokazuju mnogobrojni primjeri, a među njima kao najnoviji nedavni Zaključci pete skupštine Saveza kompozitora Jugoslavije. Ti su zaključci objavljeni usporedno u srpskoj, slovenskoj i makedonskoj verziji kao da hrvatskoga književnoga jezika uopće nema ili kao da je istovjetan sa srpskim književnim jezikom.“

16.1. O kojemu je povijesnome dokumentu riječ?

_____

	1
--	---

16.2. Što je bio uzrok nastanka navedenoga povijesnog izvora?

_____

	1
--	---

16.3. Koji je hrvatski književnik nakon objave prikazanoga povijesnog izvora podnio ostavku na članstvo u CK SKH?

_____

	1
--	---

16.4. Navedi ime institucije koja je stajala iza prikazanoga povijesnog izvora.

_____

	1
--	---

17. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

„Sada jasno možemo reći tko je odgovoran za odbijanje plana. U Kninu tvrde da imaju državu, ali tu državu nitko nije priznao, niti će je ikada priznati. Gospodarski su izolirani i svakim danom sve primitivnije žive. Sada žive i u stalnoj opasnosti od vojne intervencije, a ako prihvate plan imali bi međunarodna sigurnosna jamstva i bili bi dio hrvatske zemlje s mnogo mogućnosti za prosperitet.“

Peter Galbraith, američki veleposlanik u Hrvatskoj

17.1. Kako se zove „plan“ o kojemu je riječ u priloženome povijesnom izvoru?

_____

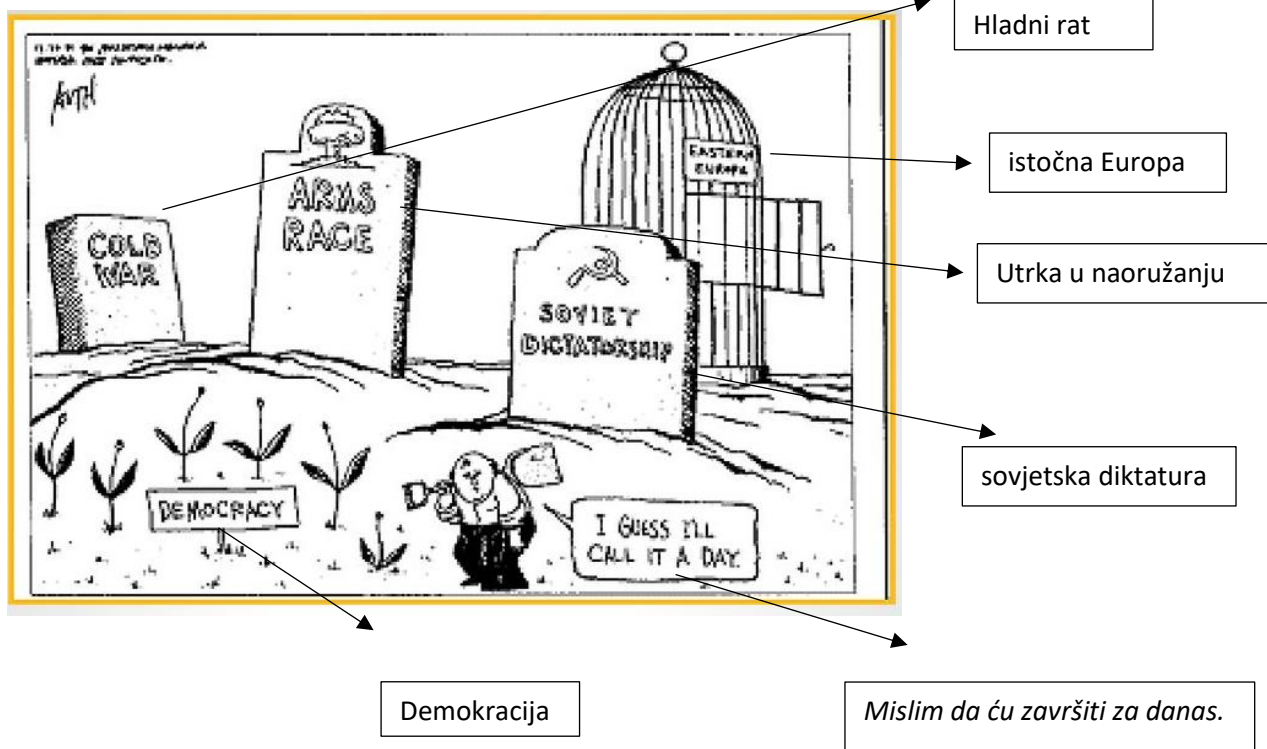
	1
--	---

17.2. Koga Peter Galbraith krivi za odbijanje „plana“ o kojemu je riječ u priloženome povijesnom izvoru?

_____

	1
--	---

18. Pozorno pogledaj karikaturu iz 1990. godine, a zatim odgovori na pitanja.

18.1. O politici kojega političara svjedoči prikazana karikatura?

_____

1

18.2. Koja su obilježja politike koju je vodio političar prikazan na karikaturi?

_____

2

_____

19. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

19.1. Kakva se mjesta u Republici Hrvatskoj obilježavaju ovakvim spomenicima?

1

19.2. Kako se zove dan kojim Hrvatska država danas komemorira događaje iz razdoblja Domovinskog rata uz koji su vezani ovakvi spomenici?

1

20. Pozorno promotri podatke u tablici i odgovori na pitanje.

1	2	3	4
HDZ	42,30	68,75 (55)	57,58 (205)
SKH-SDP, SSH	35,30	25,00 (20)	30,06 (107)
KNS	15,00	3,75 (3)	5,90 (21)
nezavisni kand.	4,10	1,25 (1)	3,65 (13)
ostali	1,70	0,00 (0)	1,40 (5)
SDS	1,60	1,25 (1)	1,40 (5)
Ukupno	100,00	100,00 (80)	100,00 (356)

O čemu svjedoči prikazana tablica?

- A. Svjedoči o izborima za Hrvatski sabor 1992. godine.
- B. Svjedoči o izborima za Hrvatski sabor 1990. godine.
- C. Svjedoči o izborima za Hrvatski sabor 1995. godine.
- D. Svjedoči o izborima za Hrvatski sabor 2000. godine.

1

21. Pozorno prouči priloženi povijesni izvor i odgovori na pitanja.

„Srpsko nacionalno i istorisko biće kroz čitavu istoriju i kroz dva svetska rata kao i danas je – oslobodilačko. Oslobođali su večito sebe i, kad su bili u prilici, pomagali su drugima da se oslobode. A to što su u ovim prostorima veliki narod, nije nikakav srpski greh, ni sramota. To je prednost, koju oni nisu koristili protiv drugih (...) Šest vekova kasnije, danas, opet smo u bitkama, i pred bitkama. One nisu oružane, mada i takve još nisu isključene. Ali bez obzira kakve da su, ove bitke se ne mogu dobiti bez odlučnosti, hrabrosti i požrtvovanosti. Bez tih dobrih osobina koje su onda davno bile prisutne na Kosovu Polju.“

Govor Slobodana Miloševića na Gazimestanu 1989. godine

21.1. Kako Slobodan Milošević vidi srpski narod u odnosu na druge narode prema priloženome odlomku povijesnoga izvora?

	1
--	---

21.2. Objasni značenje rečenica: „Šest vekova kasnije, danas, opet smo u bitkama, i pred bitkama. One nisu oružane, mada i takve još nisu isključene.“ u kontekstu vremena u kojemu je nastala.

	1
--	---

22. Pozorno prouči priložene povijesne izvore i odgovori na pitanja.

22.1. O kojemu povijesnom događaju svjedoče priloženi povijesni izvori?

	1
--	---

22.2. Što je bila posljedica događaja o kojemu svjedoče povijesni izvori?

	1
--	---

Pozorno prouči povijesne zemljovide i odgovori na pitanja.

23. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja povezana s Domovinskim ratom.

23.1. Kako su se u vrijeme mandata Ujedinjenih naroda zajedničkim imenom nazivala područja označena brojevima 1, 2, 3 i 4?

_____

	1
--	---

23.2. Navedi ime plana nazvanog po izaslaniku Ujedinjenih naroda temeljem kojeg su nastala područja prikazana na povijesnom zemljovidu.

_____

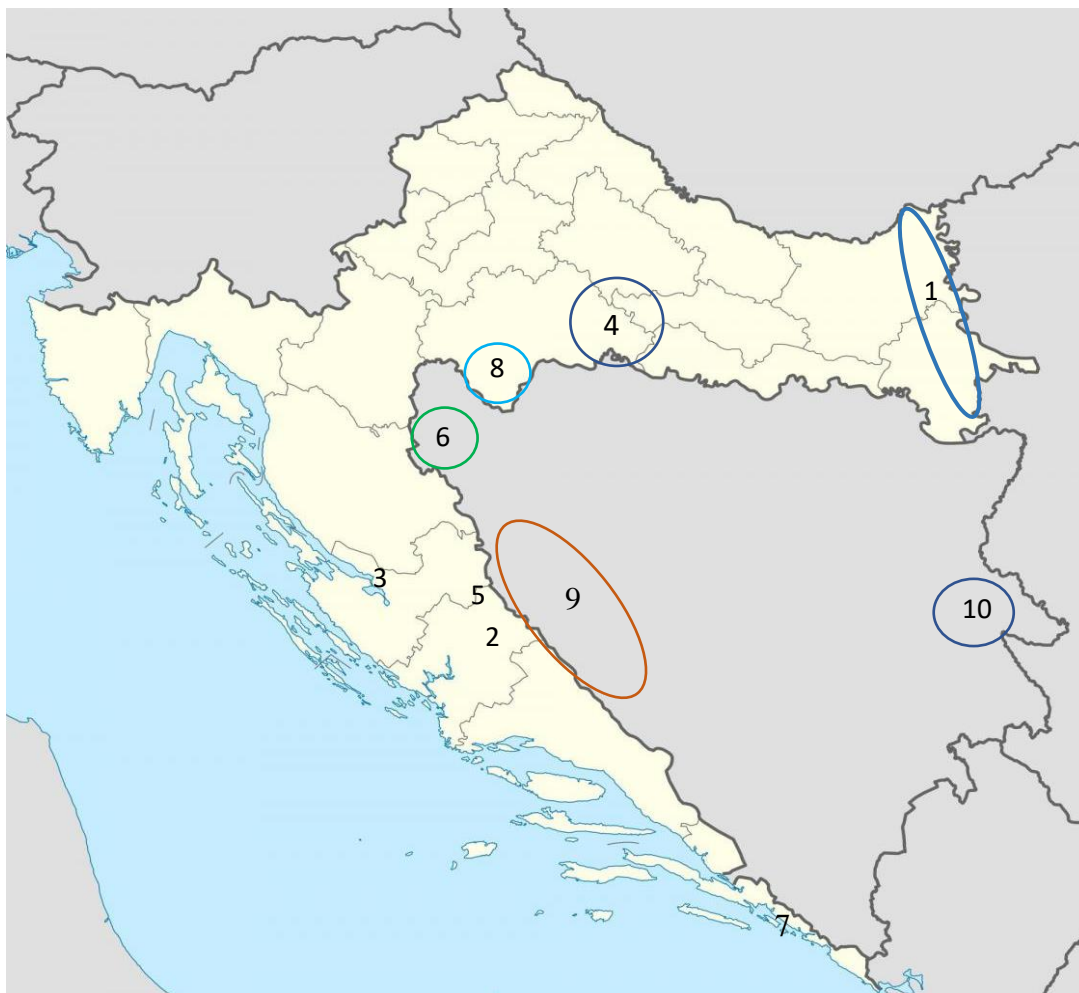
	1
--	---

23.3. Koji je bio naziv za područja označena brojem 5 na povijesnome zemljovidu?

_____

	1
--	---

24. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja povezana s Domovinskim ratom.

24.1. Navedi datum i godinu kad je završena mirna reintegracija prostora označena brojem 1 na povijesnome zemljovidu. Koji je dokument prethodio mirnoj reintegraciji označena prostora?

_____

	2
--	---

24.2. Koje su hrvatske gardijske brigade sudjelovale u oslobađanju grada označene brojem 5 na povijesnome zemljovidu?

_____

	2
--	---

24.3. Kojim je brojem označen grad koji je zajedničkom akcijom Armije Bosne i Hercegovine i Hrvatske vojske spašen od genocida srpskih snaga?

_____

	1
--	---

25. Pozorno prouči prikazani povijesni zemljovid i odgovori na pitanja.

25.1. Kako se zove i kojim je brojem označena država u kojoj je 1946. godine izbio građanski rat ?

	2
--	---

25.2. Kako se zove i kojim je brojem označena država u kojoj je ajatolah Homeini proveo islamsku revoluciju?

	2
--	---

25.3. Kojim je brojem označena država u kojoj je osnovana Palestinska oslobodilačka organizacija?

	1
--	---